Lekcje obywatelskie w Krakowie – podsumowanie pierwszej edycji programu

2026-02-24

Współczesne miasta coraz wyraźniej dostrzegają znaczenie edukacji obywatelskiej jako fundamentu rozwoju społeczeństwa opartego na dialogu, współodpowiedzialności i aktywności publicznej. W tym kontekście pierwsza edycja projektu „Lekcje Obywatelskie", zrealizowana w 102 krakowskich szkołach podstawowych i ponadpodstawowych w 2025 roku, stanowi istotny krok w kierunku systemowego wzmacniania kompetencji obywatelskich młodego pokolenia. W ramach pierwszej edycji projektu zrealizowano łącznie 310 godzin lekcyjnych, przeprowadzonych przez Krzysztof Jurka, pracownika Wydziału Dialogu, Konsultacji i Kontaktu Obywatelskiego.

Skala i założenia projektu

Projekt objął ponad 7 874 uczniów, oferując im zajęcia poświęcone mechanizmom funkcjonowania samorządu, idei partycypacji społecznej oraz praktycznym narzędziom wpływu na otoczenie – takim jak budżet obywatelski, konsultacje społeczne czy inicjatywa lokalna. Zajęcia miały charakter interaktywny, łącząc elementy wykładu z warsztatem i otwartą rozmową. Dzięki temu możliwe było nie tylko przekazywanie wiedzy, lecz także diagnoza poziomu świadomości obywatelskiej oraz sposobów postrzegania roli młodych ludzi w życiu miasta.

Poziom wiedzy obywatelskiej – punkt wyjścia do dalszych działań

Wyniki pierwszej edycji ujawniły, że pojęcie partycypacji oraz większość narzędzi dialogu obywatelskiego pozostają dla uczniów mało znane. Jednocześnie zauważalna była większa rozpoznawalność budżetu obywatelskiego – choć często bez pogłębionego rozumienia jego celów i mechanizmów. Istotnym odkryciem okazał się również fakt, że wielu młodych ludzi nie było świadomych, iż mogą brać udział w głosowaniu mimo niepełnoletności. Dane te nie powinny być jednak interpretowane w kategoriach deficytu, lecz jako punkt wyjścia do dalszych działań edukacyjnych.

Potencjał młodych krakowian – od pomysłów do realnych potrzeb miasta

Szczególnie wartościowym efektem zajęć okazała się aktywność twórcza uczniów. Mimo ograniczonej wiedzy teoretycznej młodzież zaproponowała liczne projekty, odpowiadające na realne potrzeby miasta i jego mieszkańców – od rozwiązań prozdrowotnych i ekologicznych, przez inicjatywy rewitalizacyjne, po pomysły z zakresu bezpieczeństwa publicznego i transportu. Pokazuje to, że młodzi krakowianie posiadają wyraźny potencjał społeczny oraz zdolność do formułowania dojrzałych, odpowiedzialnych postulatów, jeśli tylko otrzymają odpowiednie narzędzia i przestrzeń do działania.

Szkoła jako przestrzeń kształtowania postaw obywatelskich

Pierwsza edycja „Lekcji obywatelskich" potwierdziła, że szkoła może być nie tylko miejscem przekazywania wiedzy, lecz także przestrzenią kształtowania postaw obywatelskich i budowania relacji między młodymi ludźmi a wspólnotą lokalną. Projekt uwidocznił potrzebę systematycznego wprowadzania zagadnień partycypacyjnych do edukacji formalnej oraz rozwijania form pracy, które

odpowiadają na współczesne style komunikacji i zainteresowania młodzieży.

Fundament pod kolejne edycje programu

Wyniki programu należy odczytywać jako obiecujący fundament dla kolejnych edycji. Pokazują one, że Lekcje Obywatelskie – prowadzone w sposób angażujący i praktyczny – mogą stać się skutecznym narzędziem budowania świadomego, aktywnego społeczeństwa miejskiego. Krakowskie doświadczenie dowodzi, że inwestycja w młode pokolenie nie jest jedynie działaniem o charakterze dydaktycznym, lecz długofalową strategią rozwoju miasta opartego na współpracy, dialogu i współodpowiedzialności.